

Kommissorium for liturgiarbejde vedr. autorisation. Folkekirkenes liturgi mellem frihed og fasthed/orden.

Indledning og baggrund:

Den nuværende ritualbog og gudstjenesteordning fra 1992 har givet flere muligheder og større frihed til de lokale menigheder samtidigt med, at den giver et fælles præg og gør gudstjenesterne landet over genkendelige.

Siden 1992 er der imidlertid sket meget på det liturgiske område. Nye bønner, salmer og bibeloversættelser er kommet til, og en lang række nye og andre gudstjenester finder sted på andre dage i ugen (f.eks. spaghettigudstjenester, dåbsgudstjenester, jagtgudstjenester etc. etc.) eller erstatter en af gudstjenesterne på en søn- eller helligdag (f.eks. udendørsgudstjeneste 2. Pinsedag). Disse mange nye tiltag og nyskabelser indenfor liturgien øger behovet for og fordringer om større frihed, men de giver samtidigt anledning til en række mere principielle overvejelser og spørgsmål om forholdet mellem frihed og fasthed/orden i Den danske Folkekirke.

Kommissorium:

Biskopperne ønsker derfor som indgang til de to øvrige udvalg, der skal arbejde med henholdsvis gudstjeneste og sakramenter at få belyst nedenstående spørgsmål:

- Det er fortsat hensigtsmæssigt og ønskeligt, at der opretholdes et fællesskab i den danske folkekirke med en fælles alterbog, salmebog og gudstjenesteordning. Hvordan imødekommes samtidigt de mange nye tiltag på det liturgiske område? Hvordan understøtter man liturgisk fornyelse og nyskabelse samtidigt med, at man sikrer et gudstjenesteligt præg og en evangelisk-luthersk liturgisk nerve?
I den forbindelse bør betydningen af genkendelighed overvejes i en nutidig kontekst.
- Hvad er henholdsvis det frie og det faste i Den danske Folkekirkes gudstjenesteordning og liturgiske praksis, og hvordan skal forholdet mellem frihed og fasthed fremover være?
- Centralt i Den danske Folkekirke står begrebet om autorisation. Den gældende højmesseordning er autoriseret ved kgl. resolution af 12. juni 1992. Den danske salmebog er 29. juli 2002 autoriseret af Hendes Majestæt Dronning Margrethe. Autorisation giver gyldighed til ritualets brug, men hvordan skal vi forstå brugen af autorisation i dag, og hvad skal fremover kræve autorisation? Hvordan skal denne lovgivning finde sted? Er der områder, hvor der bør/ med fordel kan lempes? I den nuværende ritualbog finder vi f.eks., at vielsen (bryllup) er autoriseret i sin helhed, mens det ved begravelsen kun er jordpåkastelsen, som er autoriseret, og hvor det i indledningen til Begravelse understreges, at de to begravelsesordninger i ritualbogen kun er vejledende?
- Er tiden kommet til oprettelse af et stående udvalg og ”liturgisk værksted”, som kan opkvalificere det liturgiske arbejde i Den danske Folkekirke? Et udvalg, som kan opsamle

erfaringer og i samarbejde med biskopperne udarbejde vejledninger, og skabe et landsdækkende fælles forum for liturgisk praksis og drøftelse.

- Den kirkeretslige tradition i Den danske Folkekirke er i høj grad præget af decentralisering. Den lokale kirke, menighedsrådet skal tilslutte sig nye liturgiske ordninger. Dvs. gamle ordninger forbliver gyldige og kræver menighedens accept, ligesom præsten skal have menighedsrådets samtykke til at anvende andre autoriserede ritualer. Hvordan sikres denne decentralisering og det vigtige samspil mellem præst og menighed i dag samtidigt med evt. ønske om et stående liturgisk udvalg?
- Ifølge lovgivningen skal biskoppen give samtykke til ændringer ved de faste gudstjenester eller kirkelige handlinger, ændringer af liturgi og brug af salmebogstillæg m.m. Hvad er praksis? Og er der områder, hvor der enten bør strammes op eller gives større frihed.

Der vil være tale om et fagligt arbejdsudvalg med inddragelse af FUV og de teologiske fakulteter. Udvalgsarbejdet skal sikres et højt fagligt niveau for at kvalificere de videre drøftelser og overvejelser.

Praktiske forhold:

Udvalget vil bestå af mellem 6 og 10 mennesker med ekspertviden indenfor feltet, udpeget af biskopperne.

Konkret:

Asger Wilhelm Gewecke (Stiftskontorchef, Fyens Stift)

Christiane Gammeltoft-Hansen (sognepræst, Lindevang Kirke, Frederiksberg)

Grete Wigh-Poulsen (provst, Kolding Provsti, Kolding)

Hans Jørgen Lundager Jensen (dr.theol., professor ved Afdeling for Religionsvidenskab, Aarhus Universitet)

Jens Ole Rasmussen Brinth (rektor, Sjællands Kirkemusikskole, Roskilde)

Nils Holger Petersen (ph.d., lektor emeritus ved Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet)

Poul Henning Bartholin (domprovst, Aarhus Domkirke, Aarhus)

Steffen Brunes (afdelingschef i Kirkeministeriet)

Thomas Bjerg Mikkelsen (fakultetsleder, Menighedsfakultetet, Aarhus)

Formand: Elof Westergaard (biskop, Ribe Stift)

Fagsekretær: Jette Bendixen Rønkilde (ph.d., post.doc. ved Afdeling for Teologi, Aarhus Universitet)

Tidshorison: 1 år fra nedsættelse, dvs. fra januar 2017 – december 2017

Reference til: Biskopperne

Praktik: Sekretærfunktion knyttet til et af stifterne.

Arbejdsform: Internat Løgumkloster 2 x 3 dage + 3 x 1 dag

Økonomi: Drøftes med Kirkeministeriet.

Det videre forløb: De forberedende udvalg er faglige arbejdsudvalg, hvis resultater skal kvalificere, men ikke styre den efterfølgende brede debat. Der lægges efter udvalgenes arbejde op til åbne konferencer og offentlig debat med inddragelse af alle sider af folkekirken.

På baggrund af resultatet fra de faglige arbejdsudvalg og den efterfølgende debat, tages der stilling til nedsættelse af et permanent liturgisk forum, der kan sørge for et kontinuerligt arbejde med liturgi på landsplan. På baggrund af anbefalingerne fra første arbejdsgruppe om autorisation og frihed drøftes og beslattes endvidere i det mellemliggende år, om der skal arbejdes hen mod vejledninger eller mere gennemgribende nye alter- og ritualbøger.

Februar 2016

Elof Westergaard, Tine Lindhardt, Marianne Christiansen – på vegne af biskopperne